

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. gruodžio 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomasis draudimas – Direktyva 2009/103/EB – 3 straipsnio 1 pastraipa – Sąvoka „transporto priemonių eismas“ – Nacionalinės teisės aktų netaikymas motorinių transporto priemonių vairavimui keliuose ir teritorijose, kurios nėra „pritaikytos eismui“, išskyrus transporto priemones, kurios, nors nepritaikytos, vis dėlto tam „įprastai naudojamos“

Byloje C-334/16

dėl 2016 m. gegužės 23 d. *Audiencia Provincial de Albacete* (Albasetės provincijos teismas, Ispanija) nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2016 m. birželio 15 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

José Luis Núñez Torreiro

prieš

AIG Europe Limited, Sucursal en España, buvusi *Chartis Europe Limited, Sucursal en España*,

Unión Española de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (Unespa)

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. G. Fernlund, teisėjai A. Arabadjiev (pranešėjas) ir E. Regan, generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorė L. Carrasco Marco, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. balandžio 5 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *AIG Europe Limited, Sucursal en España* ir *Unión Española de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (Unespa)*, atstovaujama advokato J. Marín López,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos V. Ester Casas,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Mentgen,
- Airijos, atstovaujamos A. Joyce bei L. Williams ir G. Hodge, padedamų baristerio G. Gilmore,

* Proceso kalba: ispanų.

- Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės, atstovaujamos J. Kraehling, padedamos baristerio A. Bates,
- Europos Komisijos, atstovaujamos J. Rius ir K.-P. Wojcik,

susipažinęs su 2017 m. birželio 14 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/103/EB dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo patikrinimo (OL L 263, 2009, p. 11) 3 ir 5 straipsnių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant José Luis Núñez Torreiro ginčą su *AIG Europe Limited, Sucursal en España*, buvusia *Chartis Europe Limited, Sucursal en España* (toliau – AIG) ir *Unión Española de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (Unespa)* (Ispanijos draudimo ir perdraudimo bendrovių sąjunga) dėl žalos atlyginimo pagal motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą (toliau – privalomasis draudimas) dėl kelių eismo įvykio, atsitikusio karinio poligono teritorijoje.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2009/103 1, 2 ir 20 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:
  - „(1) 1972 m. balandžio 24 d. Tarybos direktyva 72/166/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo įgyvendinimu, suderinimo [(OL L 103, 1972, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 10)], 1983 m. gruodžio 30 d. Antroji Tarybos direktyva 84/5/EEB dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo [(OL L 8, 1984, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 3)], 1990 m. gegužės 14 d. Trečioji Tarybos direktyva 90/232/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo [(OL L 129, 1990, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 249)], 2000 m. gegužės 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/26/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo (Ketvirtoji transporto priemonių draudimo Direktyva) [(OL L 181, 2000, p. 65; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 3 t., p. 331)] buvo keletą kartų <...> iš esmės keičiamos. Siekiant aiškumo ir racionalumo šios keturios direktyvos ir 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/14/EB, iš dalies keičianti Tarybos direktyvas [72/166], [84/5], 88/357/EEB ir 90/232/EEB bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą [2000/26] dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo [(OL L 149, 2005, p. 14)], turėtų būti kodifikuotos.
  - (2) Motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas <...> yra ypač svarbus Europos piliečiams, nepriklausomai nuo to, ar jie yra draudėjai, ar įvykio metu nukentėję asmenys. Jis taip pat labai svarbus draudimo įmonėms, nes sudaro didelę ne gyvybės draudimo veiklos

[Sąjungoje] dalį. Transporto priemonių draudimas taip pat daro įtaką laisvam asmenų ir transporto priemonių judėjimui. Todėl transporto priemonių draudimo vidaus rinkos stiprinimas ir konsolidavimas turėtų būti svarbiausias [Sąjungos] veiksmų finansinių paslaugų srityje tikslas.

<...>

(20) Turėtų būti užtikrinta, jog su nukentėjusiais asmenimis eismo įvykio metu bus elgiama vienodai, nepaisant to, kur [Sąjungoje] įvyko įvykis.“

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

1) transporto priemonė – bet kokia mechanine energija varoma motorinė transporto priemonė, skirta važiuoti žeme, bet ne bėgiais, ir bet kokia sukabinta arba nesukabinta priekaba;

<...>“

5 Tos direktyvos 3 straipsnyje numatyta:

„Kiekviena valstybė narė, laikydama 5 straipsnio, imasi visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad būtų apdrausta transporto priemonių, kurių įprastinė buvimo vieta yra jos teritorijoje, valdytojų civilinė atsakomybė.

Apdraustosios atsakomybės apimtis ir draudimo sąlygos nustatomos remiantis pirmoje pastraipoje nurodytomis priemonėmis.

<...>

Pirmoje pastraipoje nurodytas draudimas privalo suteikti draudimo apsaugą ir dėl žalos turtui, ir dėl žalos asmeniui.“

6 Tos direktyvos 5 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės gali nukrypti nuo 3 straipsnio nuostatų dėl tam tikrų fizinių arba viešųjų ar privačių juridinių asmenų; atitinkama valstybė sudaro tokių asmenų sąrašą ir pateikia jį kitoms valstybėms narėms ir Komisijai.

<...>

2. Valstybės narės gali nukrypti nuo 3 straipsnio nuostatų dėl tam tikrų transporto priemonių rūšių arba tam tikrų transporto priemonių, turinčių specialų registracijos numerį; atitinkama valstybė narė sudaro tokių transporto priemonių rūšių bei tokių transporto priemonių sąrašą ir perduoda jį kitoms valstybėms narėms ir Komisijai.

<...>“

7 Direktyvos 2009/103 29 straipsnis suformuluotas taip:

„Direktyvos [72/166], [84/5], [90/232], [2000/26] ir [2005/14] <...> panaikinamos <...>.

Nuorodos į panaikintas direktyvas laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal II priede pateiktą atitikties lentelę.“

Ispanijos teisės aktai

- 8 2004 m. lapkričio 5 d. *Ley sobre responsabilidad civil y seguro en la circulación de vehículos a motor* (Įstatymas dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo), kodifikuoto 2004 m. spalio 29 d. *Real Decreto Legislativo 8/2004* (Karaliaus įstatymo galios dekretu Nr. 8/2004) (BOE, Nr. 267, 2004 m. lapkričio 5 d., p. 3662) (toliau – Įstatymas dėl transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimo), 1 straipsnyje numatyta:

„1. Motorinių transporto priemonių vairuotojas atsako už žalą, padarytą asmenims ar turtui, dėl eismo, nes tokių transporto priemonių vairavimas kelia pavojų.

<...>

6. Teisės aktuose nustatomos „motorinių transporto priemonių“ ir „transporto priemonių eismo“ sąvokų, kurios vartojamos šiame įstatyme, apibrėžtys. Bet kuriuo atveju eismo įvykiais nebus laikomi įvykiai, sukelti dėl motorinės transporto priemonės naudojimo tyčiniams nusikaltimams prieš asmenis ir turtą.“

- 9 Įstatymo dėl transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimo 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Pagal privalomojo draudimo sutartį draudikas privalo išmokėti nukentėjusiajam išmoką už jam arba jo turtui padarytą žalą bei padengti sąnaudas ir išlaidas dėl kitos žalos, į kurias teisė suteikta pagal taikytinus teisės aktus. Draudikas atleidžiamas nuo šios pareigos tik tuo atveju, jeigu įrodo, kad dėl įvykio neatsiranda civilinė atsakomybės pagal šio įstatymo 1 straipsnį.

<...>“

- 10 2008 m. rugsėjo 12 d. *Real Decreto 1507/2008 por el que se aprueba el reglamento del seguro obligatorio de responsabilidad civil en la circulación de vehículos a motor* (Karaliaus dekretas 1507/2008, kuriuo tvirtinamas reglamentas dėl civilinės atsakomybės privalomojo draudimo, kiek tai susiję su motorinių transporto priemonių eismu) (BOE, Nr. 222, 2008 m. rugsėjo 13 d., p. 37487) (toliau – Reglamentas dėl privalomojo draudimo) 2 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Civilinės atsakomybės dėl motorinių transporto priemonių judėjimo ir šiuo reglamentu reguliuojamo privalomojo draudimo tikslais „kelių eismo įvykiais“ laikomi įvykiai dėl ankstesniame straipsnyje minėto motorinių transporto priemonių vairavimo sukulto pavojaus garažuose ir stovėjimo aikštelėse, keliuose ir eismui pritaikytose viešose ir privačiose miesto ir užmiesčio teritorijose bei keliuose ir teritorijose, kurie įprastai tam naudojami, nors nepritaikyti.

<...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 11 2012 m. birželio 28 d. Ispanijos kariuomenės karininkas José Luis Núñez Torreiro dalyvavo naktinėse karinėse pratybose, vykusiose kariniame poligone Činčiljoje (Ispanija), kai AIG privalomuoju draudimu apdrausta karinė visureigė ratinė „Anibal“ tipo transporto priemonė (toliau – aptariama transporto priemonė), kurioje jis važiavo kaip keleivis, apsivertė ir suinteresuotasis asmuo patyrė įvairių sužalojimų. Ši transporto priemonė judėjo teritorijoje, kuri skirta ne ratinėms, o vikšrinėms transporto priemonėms.
- 12 Remdamasis Įstatymo dėl transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimo 7 straipsniu, José Luis Núñez Torreiro pareikalavo AIG išmokėti 15 300,56 euro žalos, patirtos dėl šio eismo įvykio, atlyginimą.

- 13 Remdamasi Įstatymo dėl transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimo 1 straipsnio 6 dalimi, aiškinama atsižvelgiant į Reglamento dėl privalomojo draudimo 2 straipsnį, AIG atsisakė jam išmokėti šią sumą tuo pagrindu, kad įvykis nebuvo „eismo įvykis“, nes kilo tuo metu, kai aptariama transporto priemonė važiuo kariniame poligone, į kuri patekimas yra ribojamas visoms nekarinėms transporto priemonėms. Ši draudimo bendrovė iš esmės nusprendė, kad teritorija nebuvo „pritaikyta eismui“, be to, nebuvo „įprastai naudojama“, kaip tai suprantama pagal to reglamento 2 straipsnį.
- 14 José Luis Núñez Torreiro padavė AIG į *Juzgado de Primera Instancia n. 1 de Albacete* (Albasetės pirmosios instancijos teismas Nr. 1, Ispanija). 2015 m. lapkričio 3 d. sprendimu tas teismas atmetė suinteresuotojo asmens ieškinį, motyvuodamas tuo, kad jo sužeidimai atsirado ne dėl „eismo įvykio“, nes transporto priemonė, kurioje jis buvo, važiuo teritorija, kuri nebuvo nei pritaikyta eismui, nei įprastai naudojama.
- 15 José Luis Núñez Torreiro padavė apeliacinį skundą dėl šio sprendimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam *Audiencia Provincial de Albacete* (Albasetės provincijos teismas, Ispanija) ir nurodė, kad Įstatymo dėl transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimo 1 straipsnio 6 dalį, siejamą su Reglamento dėl privalomojo draudimo 2 straipsniu, reikia aiškinti siaurai, remiantis 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendime *Vnuk* (C-162/13, EU:C:2014:2146), kuriame Teisingumo Teismas nusprendė, kad draudiko atsakomybė turi kilti, jei transporto priemonė naudojama pagal savo įprastą funkciją, pateiktais nurodymais.
- 16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl Įstatymo dėl transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimo 1 straipsnio 6 dalies ir 7 straipsnio 1 dalies, aiškinamų atsižvelgiant į Reglamento dėl privalomojo draudimo 2 straipsnį, suderinamumo su Direktyvos 2009/103 3 straipsniu, nes dėl šių nacionalinės teisės nuostatų tam tikrais atvejais, kaip antai šio teismo nagrinėjamoje byloje aptariamu atveju, atsakomybė už motorinių transporto priemonių naudojimą nebūtinai turi būti apdrausta. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad vienintelės šios pareigos išimtys išvardytos šios direktyvos 5 straipsnyje. Be to, šis teismas pažymi, kad 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendime *Vnuk* (C-162/13, EU:C:2014:2146) Teisingumo Teismas nusprendė, be kita ko, kad sąvoka „transporto priemonių [eismas]“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2009/103 3 straipsnį, negali būti palikta aiškinti kiekvienai valstybei narei savo nuožiūra.
- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, darytina išvada, kad valstybės narės gali numatyti pareigos apdrausti civilinę atsakomybę dėl motorinių transporto priemonių judėjimo arba sąvokos „transporto priemonės [eismas]“ išimtis tik pagal Direktyvos 2009/103 5 straipsnį arba tais atvejais, kai transporto priemonė naudojama ne pagal įprastą savo funkciją. Sąvokos „eismo įvykis“ išimtys, pagrįstos remiantis Įstatymo dėl privalomojo draudimo 2 straipsnio 1 dalyje nustatytu tokių atsitikimų apribojimu įvykiais, kurie įvyko „eismui pritaikytoje“ teritorijoje arba „kuri įprastai naudojama, nors nėra pritaikyta šiam tikslui“, dėl šios priežasties yra nesuderinamos su Sąjungos teise. Tas pats pasakytina ir apie šio reglamento 2 straipsnio 2 ir 3 dalis, kuriose nustatyta pareigos drausti civilinę atsakomybę dėl transporto priemonių eismo, kiek tai susiję su pastarųjų naudojimu sportinėse trasose, uostuose ir oro uostuose arba jas naudojant kaip pramoninės ar žemės ūkio paskirties įrenginį, arba jomis darant tyčinius nusikaltimus, išimtis.
- 18 Šiomis aplinkybėmis *Audiencia Provincial de Albacete* (Albasetės provincijos teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Sąjungos teisės aktuose (be kita ko, Direktyvos 2009/103 3 straipsnyje) vartojama sąvoka „transporto priemonių eismas“ arba „eismo įvykis“, kaip rizika, kurią privaloma drausti motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, valstybės narės teisės aktuose gali būti apibrėžta kitaip, nei Sąjungos teisės aktuose?

2. Jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, ar ši sąvoka galėtų būti netaikoma (ne tik konkrečioms asmenims, registracijos numeriams ar transporto priemonių rūšims, kaip leidžiama pagal minėtos direktyvos 5 straipsnio 1 ir 2 dalis) eismo įvykiams pagal vietą, kurioje vyksta judėjimas, pavyzdžiui, keliuose ar teritorijose, kurie „nepritaikyti“ tam tikslui?
3. Taip pat, ar galima į „eismo įvykio“ sąvoką neįtraukti tam tikros transporto priemonės veiklos, susijusios su jos paskirtimi (pavyzdžiui, naudojimas sporto, pramonės ar žemės ūkio veiklai) arba su vairuotojo ketinimais (pavyzdžiui, transporto priemonės pasitelkimas tyčiniam nusikaltimui daryti)?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

- 19 Pirmuoju ir antruoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2009/103 3 straipsnio pirma pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama taikyti nacionalinės teisės aktus, kaip antai aptariamus pagrindinėje byloje, pagal kuriuos į privalomąjį draudimą leidžiama neįtraukti žalos, patirtos vairuojant motorines transporto priemones keliuose ir teritorijose, kurios nėra „pritaikytos eismui“, išskyrus teritorijas, kurios, nors nepritaikytos, vis dėl to tam „įprastai naudojamos“.
- 20 Šioje byloje klausimai grindžiami prielaida, kad pagal Ispanijos teisės aktus privalomasis draudimas gali būti netaikomas žalai dėl motorinių transporto priemonių eismo karinio poligono teritorijoje, kaip antai nutiko pagrindinės bylos aplinkybėmis, nes ta teritorija nepritaikyta transporto priemonių eismui, be to, nėra „įprastai naudojama“, kaip tai suprantama pagal Reglamento dėl privalomojo draudimo 2 straipsnio 1 dalį.
- 21 Šiuo klausimu Direktyvos 2009/103 3 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta, kad kiekviena valstybė narė, laikydamosi šios direktyvos 5 straipsnio, imasi visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad būtų apdrausta transporto priemonių, kurių įprasta buvimo vieta yra jos teritorijoje, valdytojų civilinė atsakomybė.
- 22 Visų pirma reikia pažymėti, kad pagrindinėje byloje aptariama „Anibal“ tipo karinė ratinė transporto priemonė patenka į Direktyvos 2009/103 1 straipsnio 1 punkte nurodytą „transporto priemonės“ sąvoką, nes tai yra „mechanine energija varoma motorinė transporto priemonė, skirta važiuoti žeme, bet ne bėgiais“. Be to, neginčytina, kad šios transporto priemonės įprasta buvimo vieta yra valstybės narės teritorijoje ir kad jai netaikoma išimtis, priimta įgyvendinant šios direktyvos 5 straipsnį.
- 23 Kad būtų galima naudingai atsakyti į pateiktus klausimus, reikia nustatyti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamos aplinkybės taikoma „transporto priemonių [eismo]“ sąvoka, kaip tai suprantama pagal tos direktyvos 3 straipsnio pirmą pastraipą.
- 24 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Teisingumo Teismas nusprendė, jog šios sąvokos, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 72/166 (toliau – Pirmoji direktyva) 3 straipsnio 1 dalį, kurios turinys iš esmės atitinka Direktyvos 2009/103 3 straipsnio pirmos ir antros pastraipų turinį, reikšmės negalima palikti savo nuožiūra nustatyti kiekvienai valstybei narei, nes tai yra savarankiška Sąjungos teisės sąvoka, kuri, remiantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, turi būti aiškinama atsižvelgiant į šios nuostatos kontekstą ir teisės aktus, kurios dalis ji yra, siekiamus tikslus (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Vnuk*, C-162/13, EU:C:2014:2146, 41 ir 42 punktus ir 2017 m. lapkričio 28 d. Sprendimo *Rodrigues de Andrade*, C-514/16, EU:C:2017:908, 31 punktą).

- 25 Kaip nustatyta Direktyvos 2009/103 1 konstatuojamojoje dalyje, ta direktyva kodifikuotos Pirmoji direktyva, Antroji direktyva 84/5, Trečioji direktyva 90/232, Direktyva 2000/26 ir Direktyva 2005/14. Šiose direktyvose laipsniškai buvo tikslinamos valstybių narių pareigos privalomojo draudimo srityje. Jomis buvo siekiama, viena vertus, užtikrinti transporto priemonių, kurių įprasta buvimo vieta yra Sąjungos teritorijoje, ir jomis važiuojančių asmenų laisvą judėjimą ir, kita vertus, tai, kad per šiomis transporto priemonėmis sukeltus kelių eismo įvykius nukentėję asmenys būtų vertinami panašiai, neatsižvelgiant į tai, kurioje Sąjungos teritorijos vietoje įvyko kelių eismo įvykis (šiuo klausimu žr. 2012 m. spalio 23 d. Sprendimo *Marques Almeida*, C-300/10, EU:C:2012:656, 26 punktą; 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Vnuk*, C-162/13, EU:C:2014:2146, 50 punktą ir 2017 m. lapkričio 28 d. Sprendimo *Rodrigues de Andrade*, C-514/16, EU:C:2017:908, 32 punktą).
- 26 Remiantis Direktyvos 2009/103 2 ir 20 konstatuojamosiomis dalimis, iš esmės darytina išvada, kad ja siekiama tų pačių tikslų.
- 27 Be to, iš Sąjungos teisės aktų privalomojo draudimo srityje raidos matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas tikslo apsaugoti per transporto priemonių sukeltus įvykius nukentėjusius asmenis siekė nuolat ir vis intensyviau (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Vnuk*, C-162/13, EU:C:2014:2146, 52–55 punktus ir 2017 m. lapkričio 28 d. Sprendimo *Rodrigues de Andrade*, C-514/16, EU:C:2017:908, 33 punktą).
- 28 Remiantis išdėstytais argumentais darytina išvada, kad Direktyvos 2009/103 3 straipsnio pirma pastraipa turi būti aiškinama taip, kad joje esanti sąvoka „transporto priemonių [eismas]“ apima ne tik kelių eismo situacijas, t. y. eismą viešuosiuose keliuose, bet ir bet koki transporto priemonės naudojimą, kuris atitinka įprastą šios transporto priemonės funkciją (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Vnuk*, C-162/13, EU:C:2014:2146, 59 punktą ir 2017 m. lapkričio 28 d. Sprendimo *Rodrigues de Andrade*, C-514/16, EU:C:2017:908, 34 punktą).
- 29 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nurodė, kad dėl to, jog pirmosios direktyvos 1 straipsnio 1 punkte, kurio formuluotė atitinka Direktyvos 2009/103 1 straipsnio 1 punktą, nurodytos motorinės transporto priemonės, neatsižvelgiant į jų charakteristikas, skirtos įprastai naudoti kaip transporto priemonės, ši sąvoka apima bet koki transporto priemonės naudojimą kaip transporto priemonės (2017 m. lapkričio 28 d. Sprendimo *Rodrigues de Andrade*, C-514/16, EU:C:2017:908, 37 ir 38 punktai).
- 30 Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad šios sąvokos apimtis nepriklauso nuo teritorijos, kurioje motorinė transporto priemonė naudojama, savybių (2017 m. lapkričio 28 d. Sprendimo *Rodrigues de Andrade*, C-514/16, EU:C:2017:908, 35 punktas).
- 31 Beje, jokiaje Direktyvos 2009/103 nuostatoje nenustatyta, kad draudimo pareigos ir apsaugos, kurią šia pareiga siekiama suteikti per motorinių transporto priemonių sukeltus įvykius nukentėjusiems asmenims, apimtis ribojama tik tais atvejais, kai tokios transporto priemonės naudojamos tam tikrose teritorijose ar keliuose (2017 m. lapkričio 28 d. Sprendimo *Rodrigues de Andrade*, C-514/16, EU:C:2017:908, 36 punktas).
- 32 Šioje byloje neginčytina, kad tuo momentu, kai aptariama transporto priemonė apsivertė ir dėl to buvo sužalotas José Luis Núñez Torreiro, ji buvo naudojama kaip transporto priemonė.
- 33 Taigi toks naudojimas priskiriamas prie „transporto priemonių [eismo]“ sąvokos, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2009/103 3 straipsnio 1 pastraipą.
- 34 Kaip nurodyta prašyme priimti prejudicinį sprendimą, aplinkybė, kad aptariama transporto priemonė prieš apsiversdama judėjo karinio poligono teritorijoje, į kurią draudžiama patekti bet kokiai nekarinei transporto priemonei, ir toje šios teritorijos zonoje, kuri nepritaikyta ratinių transporto priemonių eismui, neturi įtakos šiai išvadai ir dėl tos priežasties neriboja iš šios nuostatos kylančios pareigos apdrausti.

- 35 Vis dėlto pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamus teisės aktus privalomojo draudimo apimtis priklauso nuo teritorijos, kurioje naudojama motorinė transporto priemonė, savybių. Pagal šiuos teisės aktus iš tiesų leidžiama riboti bendrą draudimo pareigą, kurią valstybės narės nacionalinėje teisėje turi nustatyti remdamosi Direktyvos 2009/103 3 straipsnio pirma pastraipa, apimtį ir dėl tos priežasties – apsaugą, kurią šia pareiga siekiama suteikti per motorinėmis transporto priemonėmis sukeltus kelių eismo įvykius nukentėjusiems asmenims tik tais atvejais, kai tokios transporto priemonės naudojamos tam tikrose teritorijose ar keliuose.
- 36 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2009/103 3 straipsnio pirma pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama taikyti nacionalinės teisės aktus, kaip antai aptariamus pagrindinėje byloje, pagal kuriuos į privalomąjį draudimą leidžiama neįtraukti žalos, patirtos vairuojant motorines transporto priemones keliuose ir teritorijose, kurios nėra „pritaikytos eismui“, išskyrus teritorijas, kurios, nors nepritaikytos, vis dėl to tam „įprastai naudojamos“.

Dėl trečiojo klausimo

- 37 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2009/103 3 straipsnio pirma pastraipa turi būti aiškinama taip, kad ja draudžiama taikyti nacionalinės teisės aktus, kaip antai įstatymo dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo 1 straipsnio 6 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį, aiškinamas atsižvelgiant į Reglamento dėl privalomojo draudimo 2 straipsnio 2 ir 3 dalis, pagal kuriuos privalomasis draudimas netaikomas žalai dėl transporto priemonių naudojimo sporto, pramonės ar žemės ūkio veiklai, uostuose bei oro uostuose ir kai jomis daromi tyčiniai nusikaltimai.
- 38 Šiuo klausimu pakanka priminti, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nustatytas faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma reikšmingumo prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teises aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2017 m. liepos 20 d. Sprendimo *Piscarreta Ricardo*, C-416/16, EU:C:2017:574, 56 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 39 Šiuo atveju remiantis prašymu priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad José Luis Núñez Torreiro patirti sužalojimai atsirado dėl kelių eismo įvykio, kuriame dalyvavo „Aníbal“ tipo karinė ratinė transporto priemonė, judėjusi karinio poligono teritorijos zonoje, skirtoje vikšrinėms transporto priemonėms. Todėl pagrindinė byla nesusijusi su šios transporto priemonės naudojimu sportinei, pramonės ar žemės ūkio veiklai, uostuose ar oro uostuose arba kai ja daromas tyčinis nusikaltimas.
- 40 Tokiomis aplinkybėmis akivaizdu, kad trečiajame klausime prašomas Direktyvos 2009/103 3 straipsnio pirmos pastraipos išaiškinimas neturi jokio ryšio su realybe ar pagrindinės bylos dalyku, ir dėl tos priežasties šis klausimas yra nepriimtinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 41 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/103/EB dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo patikrinimo 3 straipsnio pirma pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama taikyti nacionalinės teisės aktus, kaip antai aptariamus pagrindinėje byloje, pagal kuriuos į privalomąjį draudimą leidžiama neįtraukti žalos, patirtos vairuojant motorines transporto priemones keliuose ir teritorijose, kurios nėra „pritaikytos eismui“, išskyrus teritorijas, kurios, nors nepritaikytos, vis dėl to tam „įprastai naudojamos“.

Parašai.